

LIST EDMUNDA HUSSERLA O TGM F. JANČÍKOVÍ DO PROSTĚJOVA (1935)¹

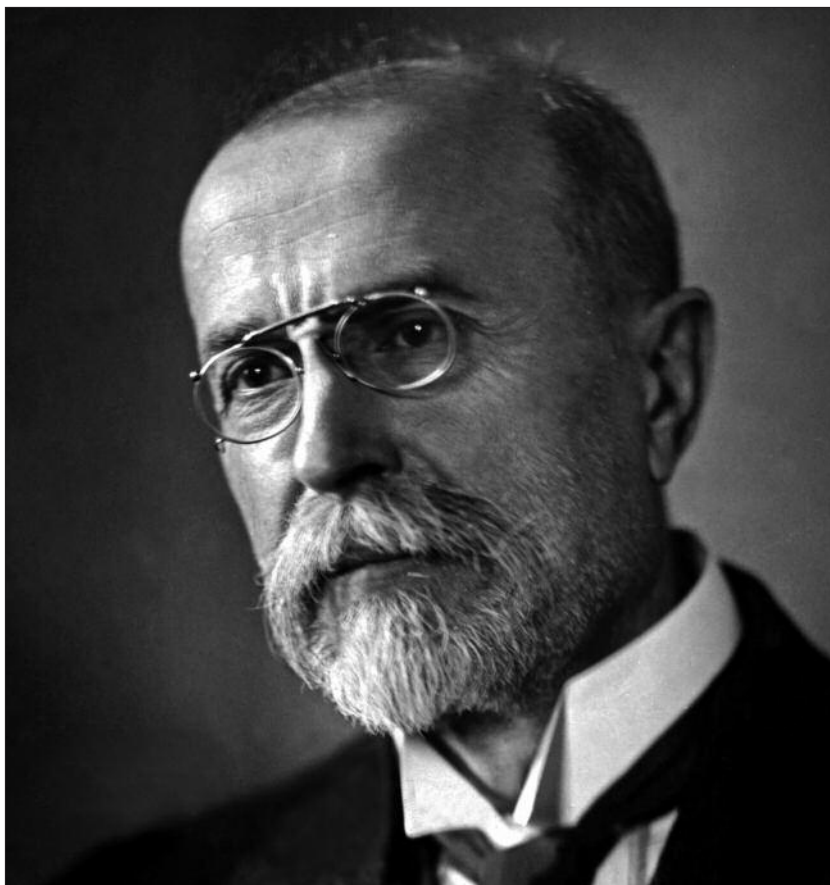
(Původně vyšlo v doslove Jana Patočku ku kniže Edmund Husserl: Karteziánské meditace, Nakladatelství Svoboda-Libertas, Praha 1993, s. 162-3.)

Ctěný pane! Když mi sdělil pan F.,² můj asistent a spolupracovník, že dostal Váš dopis, chtěl jsem Vám hned odepsat. Měl jsem však mnoho práce a musel jsem šetřit silami, abych mohl dokončit své filosofické dílo; tiskárna už dlouho čekala na rukopis. A tak se k tomu pozdě dostávám, abych Vám řekl, že jsem měl velkou radost, když jsem uslyšel, že i v mé staré milé otčině na mne vzpomínáte a víte, že rychle vzrůstající mezinárodní zájem o mé spisy (od 1900) koření v tom, že jsem se snažil probudit a nejhlubšími prameny zdůvodnit opravdového filosofického ducha, z něhož jedině mohou čerpat skutečné hodnoty všechny národní kultury. I když ne ve vědeckém propracování, jsem přece v základě s Vaším bývalým presidentem T. G. Masarykem zajedno. Vždyť on byl mým prvním vychovatelem, první vzbudil ve mně to etické pojetí světa a života, které určuje moji filosofii ve všem. V 17 letech přišel jsem do Lipska, abych studoval astronomii. Zároveň (na podzim 1876) sem přišel Masaryk, mladý vídeňský dr. filosofie, jako vychovatel synka bankéřova. Brzy jsme se poznali jako moravští krajané a Masaryk se stal i mým mentorem a přítelem. Poslouchal jsem zároveň s ním – tehdy jen pro své vzdělání a ne jako odbor – filosofické přednášky a on, jako doktor přirozeně daleko přede mnou, pomáhal mi chápat věc a ukazoval mně nedospělému cesty k samostatnému myšlení. Především mě rychle vyléčil z falešného, neetického nacionalismu, jehož principem je nenávisť a bezbřehý egoismus místo bratrského společenství. Ukázal mi na příkladě Švýcarska, kde se tři národy řadou století v historickém společenství už dávno propracovaly k specificky švýcarskému vlastenectví a tvoří jedinou národnost o třech národnostních skupinách a stojí druh za druhem jako bratři. Tak jsme i my Čechové a Němci v témž historickém osudu nerozlučitelní – bratři v téže otčině a v téže lásce k ní. Již tehdy jsem byl přesvědčen, že tento muž je povolán k velikému, ba největšímu úkolu: stát se vůdcem a vychovatelem svého lidu a celého českého národa.

Na počátku osmdesátých let, když byl Masaryk ve Vídni privátním docentem, navštěvoval jsem jako přítel jeho dům a měl jsem o něm totéž mínění. I tehdy na mne hluboce působil. Později jsem ho navštívil jednou nebo dvakrát v Praze. Bohužel, nevyplnilo se tehdy moje přání, abych byl povolán do Prahy (jednou k tomu bylo blízko) nebo na některou rakouskou universitu. Velmi milé dopisy, které jsem od něho měl, věnoval jsem nedávno na přání Masarykovu archívu. Ne nadarmo je Masaryk jedním z nejuctívanějších

1 Na podzim roku 1876 odebral se Husserl na studia astronomie do Lipska. Zde se seznámil s T. G. Masarykem, který jako mladý doktor filosofie zde dokončoval své přípravy k habilitaci. O povaze a vývoji těchto vztahů nejlépe svědčí dosud málo známý dopis prostějovskému profesoru F. Jančíkovi z r. 1935, dochovaný pouze česky, který zde budiž otištěn. Dopis přetiskujeme ve formě publikované v Kulturních zprávách prostějovských z r. 1937, ročník 4, č. 7, str. 123–125. Zřejmě ozvuky německého originálu, přeloženého příliš doslovně, jsme v přetisku ponechali.

2 Zřejmě Eugen Fink, profesor filosofie a pedagogiky ve Freiburgu.

Tomáš Garrigue Masaryk

lidí, kteří dnes žijí. Kéž je a zůstane nejen pýchou, ale také (jako Komenský) vzorem mravního svědomí občanů svého státu!

Nový prezident [Edvard Beneš] je našťástí jeho pravý žák. A tak jsem přišel v listopadu do Prahy, abych přednášel na německé a české universitě a ve vědeckých spolcích. K velikému uspokojení jsem tu poznal celou řadu vynikajících osobností, které byly duševně zcela z jeho „školy“ a skutečně podle jeho vzoru žily. Bylo by překrásné, kdyby právě také Prostějov se mohl stát semeništěm tohoto vysokého etického ducha, jenž jedině může přemoci nešťastný rozvrat jednotné evropské kultury a znovu vybudovat novou, ušlechtlejší Evropu. Prosím vás, milý pane, abyste vyřídil KHS mé přátelské pozdravy a přání zdaru. Snad mi dovolí těžké poměry, abych ještě jednou navštívil své milé rodiště. Minulého roku to možné nebylo.

S krajanským pozdravem,

Váš E. Husserl